

**Ръководство 17
на CEN и CENELEC**

**Указание за разработване на стандарти с отчитане потребностите на
микро-, малките и средните предприятия (МСП)**

Издание на български език

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	3
Въведение	4
1 Обект и област на приложение	5
2 Позоваване	5
3 Термини и определения	5
4 Основни положения	6
5 Фактори, които трябва се вземат предвид при разработване на стандарти	6
5.1 Общи положения	6
5.2 Подготовка на нова работна тема	7
5.2.1 Приложимост на стандарта	7
5.2.2 Заинтересовани страни	7
5.3 Фактори, които трябва да бъдат отчетени по време на подготовка на стандарт	7
5.3.1 Ефикасност на разходите за МСП при въвеждане на стандарт	7
5.3.2 Достъпност на елементи	8
5.4 Разработване на съдържанието на стандарта	8
5.4.1 Практически подход	8
5.4.2 Въведение	8
5.4.3 Обект и област на приложение	9
5.4.4 Изпитване	9
5.4.5 Методи за проверка	9
5.5 Структура и представяне на съдържанието	10
5.5.1 Дължина	10
5.5.2 Структура	10
5.5.3 Представяне и фигури	11
5.5.4 Яснота	11
5.5.5 Позоваване	11
5.5.6 Преразглеждане	12
5.6 Окончателен преглед	12
5.6.1 Преходен период	12
5.6.2 Съдействие за прилагане	12
6 Списък за проверка	13
Библиография	14

ПРЕДГОВОР

Този документ (CEN/CLC Ръководство 17) е подготвен от работна група към техническия съвет на CEN и CENELEC – CEN/CLC BT WG 208 "Guidance on SME needs", чийто секретариат се поддържа от Normapme*.

Това ръководство дава насоки, съвети и препоръки на тези, които разработват стандартите, по какъв начин да се отразяват потребностите на малките и средните предприятия (МСП). Този документ обръща внимание на факторите, които трябва се вземат предвид в процеса на разработване на стандартите.

* Национална забележка: Международна асоциация с нестопанска цел, създадена през 1996 г. с подкрепата на Европейската комисия.

ВЪВЕДЕНИЕ

Участието на микро-, малките и средните предприятия (МСП) не е добре застъпено в групите, разработващи стандартите, затова техният интерес не може да бъде отчетен в достатъчна степен. Освен това разходите за прилагането на някои стандарти могат да са относително високи, възможно е стандарти с голямо значение или насочени към масово производство да са твърде скъпи и сложни за прилагане от някои малки фирми.

Целта на това Ръководство е да се повиши информираността по отношение на факторите, които са от значение за МСП, и да се съдейства за по-доброто представяне на МСП в работата по стандартизация.

Малките и средните предприятия присъстват в по-голямата част от секторите на всяка икономика. Те също както останалите потребители се възползват от техническите експертни познания в стандартите, в разработването на които е възможно те да не са участвали. Освен това те имат по-слаба позиция на пазара на продукти или услуги поради зависимостта си от по-големи конкуренти, доставчици или клиенти. Възможно е да се наложи тяхното приспособяване към съществуващите решения на пазара, както и към европейските стандарти. Ето защо е необходимо специално внимание по отношение на интересите на МСП и особено на микропредприятията като потенциални потребители на стандарти.

МСП представляват 99% от предприятията в Европа. 92% от тях разполагат с по-малко от 10 служители и с ограничени ресурси. Чрез отчитане на техните потребности ползата от стандартите може да бъде значително повишена. Освен това, ако в стандартите се вземат предвид по-добре перспективите на МСП, ще се постигнат значителни ползи за всички заинтересовани страни в областта на стандартизацията.

1 Обект и област на приложение

Това ръководство съдържа насоки за участниците в процеса на разработване на европейски стандарти относно потребностите на микро-, малките и средни предприятия (МСП), за да се избегне изключването на МСП от пазара и нарушаването на лоялната конкуренция.

Това ръководство се отнася за всички участници в процеса на стандартизация, т.е. за разработващите стандарти в работните групи (РГ) или техническите комитети (ТК), както и за членовете на националните огледални комитети. Не е необходимо за всички стандарти да се прилагат принципите, представени в това ръководство. Ето защо техническите комитети и работните групи са най-доброто място за оценка дали и как да се отразят специфичните потребности на МСП в разработваните от тях стандарти.

Това ръководство съдържа:

- a) предписания за разработване на стандарти, които са съобразени най-добре с потребностите на МСП;
- b) начини за определяне и оценяване на изисквания в стандартите, които са от особено значение за МСП;
- c) възможности за намаляване на отрицателното влияние върху МСП, произтичащо от някои изисквания на стандартите;
- d) указания за разработване на стандарти, насочени към МСП;
- e) списък за проверка;
- f) информация за начина, по който новите стандарти могат да влияят на микропредприятията.

Забележка: В това ръководство „стандарт“ включва всички публикации на CEN/CENELEC.

2 Позоваване

За прилагането на този документ са необходими посочените по-долу документи. При датираните позовавания се използва само цитираното издание. При недатираните позовавания се използва последното издание на споменатия документ (включително всички изменения).

CEN/CENELEC	<i>Internal Regulations – Part 3: Rules for the structure and drafting of CEN/CENELEC Publications (ISO/IEC Directives – Part 2, modified) – 2009-08 corrected version [Вътрешни правила за работа. Част 3: Правила за структурата и разработването на публикациите на CEN/CENELEC (Директиви на ISO/IEC. Част 2, преработена версия) – 2009-08 коригирана версия]</i>
-------------	--

3 Термини и определения

За целите на това ръководство се прилагат следните термини и определения.

ЗАБЕЛЕЖКА: В това ръководство терминът „малки и средни предприятия“ (МСП) се използва за микро-, малки и средни предприятия в съответствие с определението на ЕС, както и за самонаети лица.

3.1

малко и средно предприятие

МСП

предприятие с персонал под 250 човека и годишен оборот, който не надвишава 50 милиона евро, и/или общ годишен баланс, непревишаващ 43 милиона евро

[2003/361/ЕС: Препоръка на Комисията C(2003) 1422]

3.2

малко предприятие

предприятие с персонал под 50 човека и годишен оборот и/или общ годишен баланс, който не надвишава 10 милиона евро

[2003/361/ЕС: Препоръка на Комисията C(2003) 1422]

3.3

микропредприятие

предприятие с персонал под 10 човека и годишен оборот и/или общ годишен баланс, който не надвишава 2 милиона евро

[2003/361/ЕС: Препоръка на Комисията C(2003) 1422]

3.4

разработващ стандарт

лице, което участва в разработването на стандарт

3.5

ръководство

документ, публикуван от CEN или CENELEC, който дава правила, насоки, съвети или препоръки по отношение на европейската стандартизация

4 Основни положения

Разработващите стандарти трябва да гарантират, че стандартите са разбираеми за тези, които ще ги използват. В действителност потребителите на стандарти могат да бъдат различни в зависимост от приложението, сектора и вида на стандарта.

МСП имат сходни, но понякога и много различни бизнес модели от другите потенциални целеви групи, прилагащи стандартите. Отчитайки фактът, че МСП присъстват в почти всички сектори, се изисква специално внимание по отношение на интересите на МСП и особено на микропредприятията като потенциални потребители на стандарти. Така например, трябва да се отбележи, че консултантите, органите за сертификация, научно-изследователските лаборатории и лабораториите за изпитване могат да имат интереси, различни от тези на предприятията, занимаващи се с производство и разпространение на определени продукти или услуги. Следователно, под внимание трябва да се вземат интересите на всички заинтересовани страни.

5 Фактори, които трябва да се вземат предвид при разработване на стандартите

5.1 Общи положения

По-долу са представени някои аспекти на стандартизацията, които са от особено значение за МСП. Списъкът не е изчерпателен и може да бъде допълнен с общи или специфични принципи, които са свързани с изискванията на потребителите на стандарти, както е заложено в други документи (Ръководство 3 на IFAN - International Federation of Standards Users, 2008: *Указания в помощ на членовете на техническите комитети за стандартизация при подготовката на европейски стандарти, насочени към потребителите*).

5.2 Подготовка на нова работна тема

5.2.1 Приложимост на стандарт

Проверете дали стандартът е приложим за МСП в Европа

Преди да се предложи нова работна тема, тези, които разработват стандарти, трябва да преценят необходимостта от европейски стандарт. За целта следва да се проведат консултации с всички заинтересовани страни, за да се оцени необходимостта и интереса от предложения стандарт.

Когато се предлага нова работна тема в CEN, съответно форми А и N, изискванията на пазара трябва да бъдат ясно определени и да отразяват приложимостта на стандарта за МСП.

Важно е европейските стандарти да съответстват на изискванията на пазара и да отразяват потребностите на всички заинтересовани страни, включително тези на МСП. От значение е дали европейската стандартизация по определена тема е необходима и дали ще бъде от полза за по-голямата част от предприятията, които е възможно да бъдат повлияни от стандарта.

5.2.2 Заинтересовани страни

Проверете дали сред заинтересованите страни има МСП със специфични изисквания

Когато се подготвя нова работна тема, трябва да се идентифицират всички заинтересовани страни и с тях да се проведат консултации, за да се даде възможност на МСП да се включат в работата по стандартизация.

В процеса на разработване трябва да се вземат под внимание специфичните изисквания на МСП, както и на другите целеви групи, които ще използват стандарта.

5.3 Фактори, които трябва да бъдат отчетени по време на подготовка на стандарт

5.3.1 Ефикасност на разходите за МСП при въвеждане на стандарт

Обърнете внимание на разходите за инвестиране и обучение, необходими за въвеждане на стандарта

Средният брой на заетите лица в европейските предприятия е шест. Трябва да се обмислят разходите за въвеждане на стандарт от микропредприятие, преди да се определят изисквания, които може да не са рентабилни за малки предприятия.

- Последствия от промени в технологията.
- Разходи за закупуване на нови технически средства.
- Разходи за обучение.
- Разходи за изпитвания.
- Разходи за наемане на консултанти.

Разработващите стандарти винаги трябва да преценяват дали изискванията могат да се изпълнят, без да се поставят прекомерни и/или ненужни ограничения пред МСП. Не трябва да има стандарт, който да пречи на насърчаването на иновациите за продукти, услуги или процеси.

Трябва да се обърне особено внимание и на случаите, които се отнасят за по-малки обеми на производство или дейности. Стандартите не трябва да ограничават гъвкавостта и приспособимостта, които често характеризират бизнес модела на МСП.

5.3.2 Достъпност на елементи

Обмислете достъпността на изискваните елементи

Стандартите винаги трябва да отразяват най-новите достижения (вж. *Вътрешни правила за работа на CEN/CENELEC, част 3*). Въпреки това всички елементи, необходими за изпълнението на определени изисквания, трябва да бъдат достъпни на пазара. Следователно трябва да се потвърди дали на пазара се предлагат изискваните елементи, когато се разработва нов или се преразглежда съществуващ стандарт. Тези съображения трябва да включват и достъпността на националните пазари, което е по-важно за микро- и малките предприятия.

5.4 Разработване на съдържанието на стандарта

5.4.1 Практически подход

Подобре яснотата и прилагането на стандарта чрез добавяне на примери и обяснения

„Винаги когато е възможно, изискванията трябва да бъдат представени по-скоро чрез примери, отколкото с проектни или описателни характеристики. Този подход оставя максимална свобода за техническо развитие. Преди всичко трябва да се включват тези характеристики, които са подходящи за прилагане в целия свят. Когато е необходимо, могат да бъдат посочени различия в законодателството, климата, околната среда, социалните условия, начина на търговия и т.н. (цитат от *Вътрешни правила на за работа CEN/CENELEC, част 3: Правила за структурата и разработването на публикации на CEN/CENELEC, 4.2*).

Практическият подход дава на предприятията гъвкавост и възможност за иновации. Стандартите също имат роля на носители на основно „ноу-хау“. Понякога практическият подход трябва да бъде придружен от примери и обяснения, за да може даден стандарт да бъде разбран по-лесно и прилаган от малки и микропредприятия.

Това може да се постигне чрез подходяща информация, например: текстове, илюстрации, графики или таблици, които акцентират върху опростени методи за представяне.

Подобна информация би улеснила и повишила използването на стандарта от малки предприятия и от микропредприятия, които може да имат затруднения при превръщане на изискванията в практически решения (*Вътрешни правила за работа на CEN/CENELEC, част 3*).

5.4.2 Въведение

Включете във въведението помощна информация

Информацията по-долу трябва да бъде включена във въведението, а когато има резюме, тя трябва да бъде повторена в резюмето.

Всеки стандарт трябва да съдържа информация за причините за неговото създаване и/или мотиви за всички изменения или преразглеждания.

Трябва да бъде определен видът на дейностите, включени в стандарта.

Когато стандартът може да бъде приложен за широка гама продукти или услуги, те трябва, доколкото е възможно, да бъдат посочени в областта на приложение.

МСП невинаги са наясно кои стандарти са приложими за тяхната сфера на дейност, следователно документът трябва да посочва целевите групи.

5.4.3 Обект и област на приложение

Включете точна и изчерпателна информация още в обекта и областта на приложение

Разработващите стандарти трябва да анализират съответните пазари и да определят дали други категории продукти могат да попаднат в обекта на конкретния стандарт. Стандартите трябва да имат ясно определена област на приложение и да бъдат възможно най-изчерпателни. Това означава, че стандартът не трябва да обхваща въпроси, които не са ясно определени в неговия обект и област на приложение, но трябва да разглежда всички аспекти на продуктите, процесите и услугите, включени в неговия обхват.

Често МСП са специализирани в тесен кръг продукти и услуги. Обектът и областта на приложение трябва да бъде определен по начин, от който да става ясно за какви продукти и услуги се отнася стандартът.

5.4.4 Изпитване

Избягвайте използването на скъпоструващи и сложни методи за изпитване и обърнете внимание на честотата на изпитванията

Необходимите изпитвания за съответствие със стандартите често представляват значителна финансова тежест за малките производители. Това включва разходи за измервателни съоръжения, обучение на персонала, време и ресурси, необходими за провеждане на изпитванията. Малките предприятия обикновено нямат масово производство и техните продукти може да имат специфични характеристики. Налагането на голям брой изпитвания повишава значително цената на техните продукти.

Трябва да се отбележи, че стандартите не трябва да въвеждат изпитвания, които не са необходими. Допуска се при съмнение относно точността и необходимостта от даден метод за изпитване той да не се включи в съществуващата процедура за изпитвания.

Разработващите стандарти трябва да проверят кой може да извърши дадено изпитване и да избягват, доколкото е възможно, препоръчването на изпитвания, които могат да доведат до монополни или доминиращи позиции.

5.4.5 Методи за проверка

Идентифицирайте прости и рентабилни методи за проверка на съответствието с изискванията

За да се позволи гъвкавост при проверката на съответствието с изискванията, трябва да се вземат предвид и алтернативни методи, които включват изчисления и таблични методи за оценка.

В допълнение разработващите стандарти трябва да гарантират, че резултатите от изпитванията, описани в стандарта, са недвусмислени. Жизненоважно за малките производители е стандартите да се отнасят до методи, които не могат да бъдат оспорени от трети страни с частни интереси.

5.5 Структура и представяне на съдържанието

5.5.1 Дължина

Стандартите трябва да бъдат кратки

Когато стандартът е прекалено обемен, опитайте да го разделите на части за ограничен кръг продукти, процеси или услуги.

В случай на по-дълъг стандарт разработващите стандарти трябва да оценят дали разделянето му на по-кратки стандарти, насочени към ограничен кръг продукти, процеси или услуги, ще бъде от полза. В този случай разработващите стандарти трябва да гарантират, че информацията, необходима за по-доброто разбиране на стандарта, е дадена и позоваването на другите части от стандарта е ограничено или напълно избегнато. Като алтернатива четенето и разбирането на стандарта могат да се улеснят от ясната му структура (точки, подточки и приложения към специфичните технически аспекти).

Дължината на стандарта може да зависи от неговата цел и от разглеждания обект. Възможно е дългите стандарти да обезкуражат потенциалните потребители да ги прочетат, особено когато е трудно да се открие съответната информация. Дългите абзаци и списъци могат да затруднят разбирането на важни изисквания.

5.5.2 Структура

Стандартите трябва да бъдат ясни, логични и лесни за спазване

Стандартите трябва да бъдат разбираеми за тези, за които са предназначени. Ето защо, когато даден стандарт се разработва, трябва да се идентифицират целевите групи, за да се адаптира стандартът към потребностите на потенциалните потребители.

Следователно стандартите трябва да бъдат разработени по начин, удобен за потребителя. Основните изисквания трябва да бъдат очертани и обяснени, доколкото е възможно, но същевременно тези обяснения не трябва да утежняват структурата на документа. Текстът на стандарта трябва да бъде пригоден, доколкото е възможно, към целите на стандарта и изискванията на целевите групи.

Някои от малките предприемачи не разполагат с време и ресурси, за да проучат стандарта задълбочено. Те трябва да могат лесно да намират информацията, която ги интересува. Нагледното представяне на основната част на стандартите може да насърчи малките предприятия да ги използват по-често.

5.5.3 Представяне и фигури

Включете помощни диаграми, графики, чертежи и представителни примери за прилагане

Разработващите стандарти трябва да се стремят стандартите да бъдат възможно най-лесни за четене и разбиране. Диаграмите, графиките, чертежите и примерите, които изясняват прилагането, значително улесняват разбирането на стандарта. Примерите могат да бъдат част от целия текст или добавени в приложение. Когато се дават примери, трябва да се избягва предпочитанието на определени продукти или услуги.

5.5.4 Яснота

Използвайте достатъчно ясен език, който да бъде разбран от всички потенциални потребители на стандарта, а не само от експерти

Ползвателите на стандарта, които са с различна квалификация, познания и образование трябва да могат да разберат съответните части на стандарта, които ги интересуват. Дори и когато стандартите са предназначени за специалисти с познания за определен продукт, процес или услуга, е необходимо те да са написани просто и ясно, така че да бъдат разбираеми за потребители на стандарта, които не са били пряко ангажирани с неговата подготовка.

Стандартите трябва да бъдат лесни за четене от ползвателите. Специално внимание трябва да се обърне на МСП като потенциални потребители и следователно езикът трябва да бъде съобразен с техния начин на функциониране, когато те са основната целева група на стандарта.

Всички съкращения и акроними трябва да бъдат обяснени и когато някои изрази са сложни и двусмислени, се препоръчва те да бъдат определени в терминологичната част на стандарта.

Каре с помощна информация – Какъв да бъде езикът?

Разработващите стандарти трябва да използват ясен, разбираем и недвусмислен стил. Например:

- да се използват глаголи в деятелен вместо в страдателен залог;
- да се използват кратки, смислени и разбираеми думи;
- езикът да бъде точен, като се използват повелителни, а не по-слаби форми;
- да се използват глаголи за действие, а не отвлечени понятия;
- да се обръщат директно към потребителите, а не да се казва какво те биха могли да направят;
- да се използват списъци, когато е подходящо;
- да се определят техническите термини и съкращенията при тяхната първа поява;
- да се използват термините логично и последователно в целия текст.

5.5.5 Позоваване

Намалете необходимостта от запознаване с други стандарти

За да се повиши приложимостта, е по-добре да се цитират кратки откъси от други стандарти, вместо да се прави позоваване. Когато се възпроизвеждат текстове, източникът винаги трябва да бъде ясно посочен.

Всички основни документи, които са необходими за прилагането на стандарта, трябва да бъдат общодостъпни, когато стандартът е публикуван.

Позоваванията в стандартите са полезни, тъй като те предотвратяват дублиране на работата и позволяват да се поддържа последователността и логиката, когато даден стандарт се преработва. Големият брой позовавания обаче усложнява приложимостта на стандартите.

5.5.6 Преразглеждане

Уверете се, че в новата версия на стандарта е дадена ясна информация за направените промени в предишната версия

В предговора трябва да се посочат значителните промени в съдържанието на стандарта, както и да се обяснят причините за неговото преразглеждане. Според *Вътрешни правила за работа на CEN/CENELEC, част 3, 6.1.3*: „Определена част трябва да съдържа информация за значителни технически промени спрямо предходното издание на документа“. Тази информация трябва да се съдържа в предговора.

Това е от изключително значение за МСП, тъй като те не разполагат с време и ресурси за подробно проучване на новите издания на стандарта.

5.6 Окончателен преглед

5.6.1 Преходен период

Оценете въздействието на промените, които са резултат от нови или преработени стандарти, и определете съответния преходен период

Количеството и сложността на техническите изменения трябва да бъдат отразени чрез удължаване на преходния период (вж. *Ръководство на CEN* – дата на отмяна). Нещо повече, всеки преходен период трябва да отчита спецификата на МСП.

Когато европейски стандарт въвежда изцяло ново изискване или решение, в някои страни периодът на едновременно действие трябва да бъде значително удължен. Необходимо е да се вземат предвид нуждите от закупуване на нови технически средства, промяната в организацията на работата и обучението на персонала. Промяната на бизнес модела на малките предприятия е изключително трудна и скъпоструваща, особено когато те са функционирали добре преди това. Ето защо те се нуждаят от помощ и трябва да оценят своята рентабилност, в случай че останат на пазара. Това обаче може да изисква удължен период на едновременно действие на стандарта.

5.6.2 Съдействие за прилагане

Проучете необходимостта от съдействие за улесняване на прилагането на стандарти

В някои сложни области на стандартизацията и особено при сложно законодателство може да е затруднено прилагането на стандарта. В тези случаи разработващите стандарти трябва да изразят своето становище относно необходимостта от съдействие за МСП при прилагането, например чрез ръководство. Разработващите стандарти могат да предложат адекватни форми на такава помощ, дори и ако решат да не създават ръководството в рамките на техническия комитет.

Разработващите стандарти могат да участват в разработването на всякакви допълнителни ръководства за прилагане, но тяхната основна роля е да гарантират, че стандартите са възможно най-лесни за прилагане. Възможността за оказване на съдействие за прилагане не трябва да се използва като оправдание за разработването на сложни стандарти.

6 Списък за проверка

Таблицата по-долу представя препоръките, съдържащи се в това ръководство, във формата на списък за проверка. Разработващите стандарти може да сметат тази таблица за полезна, когато е необходимо да се гарантира, че потребностите на МСП са били взети предвид при разработването на нов или преразглеждането на съществуващ стандарт. Таблицата се чете от ляво на дясно. Въпросите от всяко тире са обяснени подробно в точка 5 на настоящото ръководство.

Списък за проверка

Подготовка на нова работна тема	Подготовка на стандарта	Разработване на съдържанието	Структура и представяне на съдържанието	Окончателен преглед
<ul style="list-style-type: none"> - Проверихте ли приложимостта на стандарта за МСП? (5.2.1) - Оцените ли дали МСП са сред заинтересованите групи? (5.2.2) 	<ul style="list-style-type: none"> - Направихте ли оценка на разходите за инвестиции (технология, съоръжения, изпитване)? (5.3.1) - Направихте ли оценка на разходите за обучение (на персонала)? (5.3.1) - Направихте ли оценка на разходите за въвеждане? (5.3.1) - Проверихте ли дали всички елементи са достъпни? (5.3.2) 	<ul style="list-style-type: none"> - В случай че е използван практическият подход, той разбираем ли е? (5.4.1) - Използвахте ли описателни обяснения? (5.4.2) - Точна и изчерпателна ли е информацията в обекта и областта на приложение? (5.4.3) - Избегнахте ли строги процедури за изпитване? (5.4.4) - Направихте ли оценка на разходите за изпитване? (5.4.4) - Идентифицирахте ли прости и рентабилни методи за проверка на съответствието с изискванията? (5.4.5) 	<ul style="list-style-type: none"> - Кратък ли е стандартът? (5.5.1) - В случай че стандартът е дълъг, направихте ли оценка на възможността той да бъде разделен на по-кратки стандарти? (5.5.1) - Лесна ли е за спазване структурата на стандарта? (5.5.2) - Включихте ли графики, диаграми и др. (когато е възможно)? (5.5.3) - Използвахте ли ясен език, разбираем за всички потенциални ползватели на стандарта? (5.5.4) - Намалихте ли броя на позованите стандарти? (5.5.5) - Предоставихте ли ясна информация за промените спрямо предишните версии на стандарта? (5.5.6) 	<ul style="list-style-type: none"> - Предложихте ли преходен период, отразявайки последствията от промените? (5.6.1) - Направихте ли оценка на необходимостта от наръчник (ръководство) за прилагане? (5.6.2)

БИБЛИОГРАФИЯ

- [1] 2003/361/EC: Commission recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (notified under document number C (2003) 1422), OJ L 124, 20.5.2003, pp. 36–41, available at: <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?val=284128:cs&lang=en&list=284986:cs,284128:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>

- [2] IFAN Guide 3:2008, *Guidelines to assist members of standards committees in preparing user oriented European Standards*, First edition, 2008-04, available at: http://www.ifan.org/ifanportal/livelihood/fetch/2000/2035/36282/394607/publications/IFAN_Guide_3-2008.pdf

- [3] CEN Guidance Document - *Date of withdrawal*, Version 1, August 2005, available at: <http://www.cen.eu/boss/supporting/guidance+documents/gd048+-+date+of+withdrawal/index.asp>